

सार्वकालिक बक्षिस आणि शिक्षा

सर्वकाळ-अनंतकाळ - कधी न संपणारे अस्तित्व ही संकल्पना आमच्या मनाला समजणे - उमजणे अति अवघड आहे. आमच्या दृष्टीस पडणारा स्वाभाविक जड विश्वास आपण पाहतो, स्पर्श करतो, त्या प्रत्येकाला आरंभ आहे आणि शेवट असणारच. तेव्हा सर्वकाल ही संकल्पना समजून घेण्याची धडपड करताना आपल्या नाकी नऊ येतात। सर्वकाल आमच्या अनुभवाचा भाग नाही त्यामुळे हे समजणे, उमजणे आमच्या दुबळ्या मानवी मनांना जवळ जवळ अशक्यच आहे.

देवाने आम्हाला स्वर्ग त्यातील सर्व अद्भुत आश्चर्यांसह दिला आहे याबद्दल आपले सहज एकमत होईल. तथापि, येथील अल्पस्वल्प जीवनात आम्ही जे थोडे फार केले त्यातून स्वर्गात सदासर्वकाळ राहण्याचा हक्क आम्ही मिळवला असे मुळीच म्हणता येणार नाही. पण त्याच वेळी आम्ही या येथील अल्पस्वल्प जीवनात जे केले ते काही अगदीच वाईट नसणार. त्यासाठी नरकामध्ये अखंड यातना भोगाव्या हे पटणारे नाही - याला आमचा आक्षेप आहे. आम्हाला वाटते देवाच्या न्यायदंडास सूडास पात्र असणाऱ्या अनीतिमान लोकांपेक्षा न्यायी व नीतिमान लोक देवाच्या दयेस व कृपेस अधिक पात्र आहेत.

देव प्रीती आहे, तो प्रेमस्वरूप आहे तेव्हा सार्वकालिक शिक्षा व त्याची प्रीती, दया व कृपा यांचा मेळ लावता येणार नाही असे काही जण चुकीने समजतात, आणि मग ते पवित्र शास्त्राचा वेगळाच अर्थ करतात-त्यातून ते देव केवळ प्रेमळ दयाळू आणि सहनशील आहे हेच चित्र लोकांसमोर ठेवतात (१ तिमथ्य.१:२; १ योहान. ४:८) देवाला दुसरी बाजू आहे. तिकडे ते दुर्लक्ष करतात. तो क्रोधपूर्ण सूड घेणारा

१पाहा: रोम.१:१८,२:८; ३:५; १२:१९; इफिस.५:६; कलस.३:६; २ थेसल.१:८.

आहे.^१ त्याला अनिर्बंध स्वैराचाराचा वीट आहे (इब्री.१:९). तो कडकपणे वागतो (रोम.११:२२) आणि भस्म करणारा अग्नी आहे (इब्री.१२:२९). आपण शास्त्रात पाहतो देवाची ममता व कडकपणा पाहा पतन झालेल्याविषयी कडकपणा आणि तुझ्याविषयी देवाची ममता, पण तू त्याच्या ममतेत राहशील तर, नाही तर तूही छेडून टाकला जाशील (रोम.११:२२). इब्री.१०:३१ मध्ये सांगितले आहे. जिवंत देवाच्या हाती सापडणे हे भयंकर आहे.

नव्या करारामध्ये देवाचे चांगुलपण, दया यांची अनेक उदाहरणे दिली आहेत. त्याने पेत्र (लूक.२२:३१,३२), पौल (१ तिमथ्य.१:१५,१६) आणि इतर या सर्वांवर दया केली हनन्या आणि सप्पिरा (प्रे. कृ.५:१-१०) आणि हेरोद (प्रे. कृ.१२:२०-२३) यांच्या मरणातून त्याचा क्रोध दिसतो. या लोकांनी घोर चुका केल्या आणि देवाने त्यांना मृत्यूचा तडाखा दिला. अवज्ञा-आज्ञाभंग करणाऱ्याबरोबर देवाने काय केले ते पाहता तो कडक, कठोर शिक्षा देऊ शकतो हे स्पष्टपणे दिसते. देव फक्त प्रीतीचा देव आहे, तो प्रीतीपूर्ण आहे असे समजणारे लोक त्याला पापाचा अगदी वीट आला आहे, अधर्म त्याला सहन होत नाही आणि त्याच्या इच्छेच्या अधीन न होणाऱ्यांना तो कडक शासन करतो याकडे डोळेझाक करतात.

शिक्षा शासनाचे पूर्वदर्शन

आम्ही म्हणतो जीवनातील मनोरम सुखांचा कधीच शेवट होऊ नये, पण दुःख-वेदना यांचा लगेच शेवट व्हावा असे आपल्यात वाटते सुखकारक, आनंद देणारे असते त्याला शिक्षा म्हणता येणार नाही. चुका करू नयेत. त्या केल्याबद्दल शासन शिक्षा करायची त्यासाठी आम्हाला न रुचणाऱ्या अप्रिय अशाच गोष्टी सहन करणे, सोसणे भाग पाडायचे, तो करील ते दुःखद, असह्य असेल असे देव सांगतो, तर ते तसेच असणे अपेक्षित आहे. एरव्ही देव पापी मनुष्याला शिक्षा कशी करणार?

शिक्षा-शासन काय-कशासारखे असेल ?

काळाच्या अखेरीस दुष्ट लोकांना सार्वकालिक शिक्षा होईल असे पवित्र शास्त्रात सांगितलेले आपण पूर्वीच पाहिले आहे. सार्वकालिक अखंड शिक्षा कशी असेल त्यांची आपणाला कल्पनाही करवत नाही (मत्तय.२५:४६).

सर्वनाश? उच्छेद? कोणालाच सदोदित-सर्वकाळ शासन-शिक्षा होणार नाही असे काही जण शिकवतात. त्यांना वाटते सार्वकालिक शिक्षा म्हणजे आज्ञाभंग

करणाऱ्यांचा कायमचा नाश केला जाईल-अस्तित्व नाहीसे होणे हीच सार्वकालिक शिक्षा होय. दुष्टांना शासन होईल, त्यांचा नाश होईल अगर त्यांचा सार्वकालिक नाश होईल. या वचनाच्या आधाराने ते हे असे शिक्षण देतात (मत्तय.१०:२८).

मत्तय १०:२८ अपोल्लुमी या ग्रीक शब्दाचा अनुवाद घात करणे असा केला आहे. याच शब्दाचा अनुवाद आम्ही बुडलो असा केला आहे (मत्तय.८:२५). तसेच (लूक. १५:४,६) मध्ये हरवलेले असे आहे. मत्तय ९:१७ मध्ये येशूने उल्लेख केलेले द्राक्षारसाचे बुधले बिघडतात पण ते नाश पावले नाहीत. आणि मेंढरू नाणे आणि पुत्र हे हरवले (अपोल्लुमी) होते ते परत सापडले (लूक.१५:६,९,२४) येशू हरवलेले शोधावयास व तारावयास आला (लूक.१९:१०). आणि त्याने अभिवचन दिले आहे ज्याने माझ्याकरिता आपला जीव गमविला तो त्याला राखील (मत्तय.१०:३९). ज्याचा सर्वनाश झाला आहे. याचा थांग लावता येत नाही किंवा त्याचा बचावही करता येत नाही. कोणत्याही निश्चित संदर्भात पाहा अपोल्लुमी या शब्दाचा अर्थ हरवणे, गमावणे, नाश होणे, बिघडणे, नष्ट होणे-करणे असाच आहे. पण त्यातून सर्वनाश - कायमचा उच्छेद - निर्मूलन असे अर्थ होत नाहीत.

दुष्ट दुर्जनांना संपूर्ण सर्वकाल सतत शिक्षा-शासन होईल त्यांच्या पीडेचा धूर युगानुयुगे वर येतो आणि जे श्वापदाला नमन करतात त्यांस आणि जे कोणी त्याच्या नावाची खून धारण करून घेतो त्यास रात्रदिवस विश्रांती मिळत नाही (प्रकटी.१४:११). सैतान, श्वापद आणि खोटा संदेष्टा यांना देण्यात येणाऱ्या शिक्षेविषयीही असेच प्रकटी २०:१० मध्ये सांगितले आहे. या तिघांनाही अगोदर अग्नीच्या सरोवरात टाकले होते (प्रकटी.१९:२०). अग्नीच्या सरोवरात टाकलेल्यांचा समूळ नाश होत असेल तर श्वापद व खोटा संदेष्टा यांना पूर्वी अग्नीच्या सरोवरात टाकले होते. ते पुढे १००० पेक्षा अधिक वर्षांनी सैतानाला तेथे टाकले तेव्हा ते दोघे पूर्वीच जळून नष्ट झाले असते (प्रकटी. २०:२,३). पण तेव्हाही ते त्या अग्नीच्या सरोवरातच होते. आणि तेथे त्यांना रात्रदिवस युगानुयुग पीडा भोगावी लागेल (प्रकटी.२०:१०) .

नव्या कराराच्या काळात अमलात देवाची कृपा नाकारणारे आहेत ते मोशेच्या नियमशास्त्राचा भंग करणाऱ्यांना दिल्या जाणाऱ्या शिक्षेपेक्षा अधिक कठोर शिक्षेस पात्र आहेत असे मानीत (इब्री.१०:२९) आणि ही शिक्षा मरणदंडापेक्षा अधिक भयंकर

^२गेहन्ना एका हिब्रू शब्दाचे ग्रीक भाषांतरण आहे. जसे की दोन हिब्रू शब्द गे ज्याचा अर्थ “दरी” आणि हिन्नोन, दरीचा स्वामी, च्या जुळवणीने बनला आहे.

होती. ही शिक्षा नरकदंडच होय.

प्रत्यक्षात दिली जाणारी शिक्षा? (नरक, ग्रीक शब्द: गेहेन्ना^३) हे वास्तव ठिकाण असून येशूनेच केवळ याचा उल्लेख केला आहे^३. अर्थात, याकोब ३:६ येथे आणखी एक उल्लेख आहे पण तो येशूच्या नंतरचा आहे. हेडीस या मधल्या स्थितीतील जागी मेलेले असतात (अधोलोक) नरक या ठिकाणी दुष्टांना शिक्षा केली जाईल. हेडीस (अधोलोक - मृतलोक) आणि नरक यांच्यातील हा स्पष्ट भेद लक्षात घ्यावा.

गेहेन्ना हा शब्द प्रथम एका मोठ्या दरीसाठी वापरला आहे. ही दरी हिन्नोत पुत्रांच्या मालकीची असून ती यरूशलेमच्या दक्षिण बाजूस होती. हे ठिकाण देवाला व माणसाला अमंगळ, घृणास्पद, किळसवाणे होते कारण मूर्तिपूजा करणाऱ्या लोकांनी तेथे आपल्या मुलांचा होम केला होता.^४ येशूच्या काळात या जागी यरूशलेममधील केरकचरा आणून टाकीत. तेथे दुर्गंधीचे, घाणीचे राज्य होते. तेथे लहान मोठ्या अब्या, झुरळे इ. प्राणी होते. तेथे सतत विस्तव पेटल्याने सर्वत्र धूर भरलेला असे येशूने हा शब्द दुष्टांना शासन करण्यास योग्य ठिकाण या अर्थी वापरला आहे.

गेहेन्ना येथील अग्नीचा उल्लेख येशूने अग्नीची भट्टी असा केला आहे (मत्तय. १३:४२,५०). हा अग्नी सदा सर्वकाळ पेटतो आहे. तो विझवणे शक्य नाही (मत्तय. ३:१२; १८:८; २५:४१; मार्क ९:४८)^५. त्यांचा किडा मरत नाही असेही त्याने म्हटले आहे. अग्नी व किडे यांनी प्रेते खाऊन टाकली तर अग्नी विझेल आणि किडेही मरतील, कारण त्यांना खाण्यासाठी तेथे काहीच नसेल अग्नी व किडे वास्तविक-खरे आहेत असा येशूचा भाव नव्हता, तर शिक्षा अखंडितपणे होणार हे स्पष्टपणे समजण्यासाठी त्याने हे शब्द योजिले आहेत.

येथील अग्नी प्रत्यक्ष-वास्तव नसेल तर येशूने तर पुन्हा पुन्हा अग्नी हा शब्द का वापरला आहे? उलटपक्षी, जिवात्म्यांना होणाऱ्या शिक्षेचे वर्णन स्वाभाविक शब्दांनी केल्याशिवाय ते आम्हाला कसे समजले असते? कदाचित याच प्रकारे स्वर्गाचे सौंदर्य स्पष्टकरण्यासाठी स्वर्गाचे वर्णनही स्वाभाविक, पार्थिव शब्दांनी केले आहे. नरकाचे भयानकपण समजणे सोपे व्हावे यासाठी येशूने हे स्वाभाविक शब्द वापरले असणार.

^३पाहा मत्तय.५:२२,२९,३०; १०:२८; १८:९; २३:१५, ३३; मार्क.९:४३,४५,४७; लुक.१२:५; याकोब.३:६.

^४२ राजे २३:१०; २ इतिहास २८:३; ३३:६; त्रिमया ७:३१,३२; १९:६.

^५पाहा मार्क.९:४३; लुक.३:१७.

नरकामध्ये कोणत्या प्रकारच्या शिक्षेचा अनुभव येईल? आज्ञाभंग करणाऱ्याची स्थिती काय, कशी होईल?

१) ज्यांना नरकात पाठवायचे आहे त्यांना निघून जा दूर व्हा असे सांगण्यात येईल (मत्तय.७:२३; पहा मत्तय.२५:४१; लूक.१३:२७). ते देवापासून विभक्त केले जातील.

२) नरकामध्ये असलेल्यांना देवाच्या सक्षमतेपासून दूर करून शिक्षा दिली जाईल (२ थेस्सल.१:९). यावरून देव त्यांना पाहणार नाही, त्याचे ऐकणार नाही आणि त्यांना साहाय्य करणार नाही हे स्पष्ट होते.

३) सैतान आणि त्याचे दूत तसेच आजवर जगात आलेला प्रत्येक दुष्ट व्यक्ती हे सर्व नरकात असतील (मत्तय.२५:४१).

४) नरकात अग्नी व गंधक यांनी पीडा देऊन छळ केला जाईल (प्रकटी. १४:१०; पाहा २०:१०; २१:८).

५) नरकात आहेत त्यांचा सतत नाश होईल (२ थेस्सल.१:९).

६) त्यांना देवाच्या सार्वकालिक राज्यामध्ये प्रवेश नाही (१ करिंथ.६:९; गलती. ५:२१).

७) त्यांना देवाचा क्रोध सोसावा लागेल (मत्तय.३:७; पहा रोम २:५; ५:९; इफिस.५:६; कलस्सै.३:६) त्यांच्यावर देवाचा निरा क्रोध ओतण्यात येईल (प्रकटी. १४:१०).

८) त्यांना बाहेरच्या काळ्याकुट्ट गडद अंधारास टाकतील (मत्तय.८:१२; पाहा मत्तय.२२:१३; २५:३०; २ पेत्र. २:१७; यहुदा.१३).

९) त्यांना नरकदंड मिळेल (मार्क.१६:१६; योहान.५:२९; २ थेस्सल.२:१२; २ पेत्र. २:३).

१०) ते नाशाच्या, भ्रष्ट अवस्थेत असतील (गलती.६:८).

११) देवाचा सूड त्यांच्यावर उगवला जाईल (रोम.१२:१९).

ज्यांना शासन - शिस्त होते आहे, त्यांची प्रतिक्रिया शब्दांनी वर्णन करण्यापलीकडची आहे. त्यांना क्रोध, कोप व संकटे व क्लेश आणि छळणूकही सोसणे भाग आहे. (रोम.२:९) येशूने म्हटले आहे, ते आक्रोश करतील, आपलेच दात ओठ खातील - यावरून त्यांना होणाऱ्या वेदनांची कल्पना येईल (मत्तय.८:१२; १३:४२,५०; २२:१३; २४:५१; २५:३०; लूक.१३:२८).

नरकाविषयी सांगितले आहे ते सर्वच अतिभयंकर, आंगळ व वाईट आहे. नरकाविषयी एका अक्षरानेही काही चांगले सांगितलेले नाही. तेथे जाणाऱ्यांना सदासर्वकाळ

सर्व दुष्ट व्यक्ती, तसेच सैतान आणि त्याचे दूत यांच्याच सहवासात राहणे भाग पडते. कारण यांच्यापेक्षा अन्य चांगले असे कोणीच तेथे नाही! (मत्तय.२५:४१). हे लोक कधीही देवाबरोबर अगर नीतिमानांबरोबर असणार नाहीत. ते सदासर्वकाळ अंधारातच राहतील देव प्रकाश आहे पण तो तेथे नसणार सूर्य, ग्रह तारे यांच्या मालिका, आकाशगंगा आणि आमच्या विश्वासाठील प्रकाशाची एक तिरीप, एखादा कवडसा यातील काहीच तेथे असणार नाही. तेथे देव नाही - प्रकाश-प्रकाशाची साधने नाहीत तेथे फक्त काळोख अंधःकार आहे.

नरकात कोण जाणार ?

नरकामध्ये कोणाला शासन-शिक्षा होणार ते आम्हाला सांगितले आहे. पौल सांगतो, ते हटवादी, पश्चात्ताप न करणारे असतात, स्वार्थी व महत्वाकांक्षी असतात. ते सत्याला जुमानत नाहीत तर अनीतीला मानतात आणि दुष्कृत्ये करतात (रोम. २:५,८,९). तसेच त्याने यात देवाला ओळखत नाहीत आणि आमच्या प्रभू येशूची सुवार्ता मानीत नाहीत त्यांचाही समावेश केला आहे (२ थेस्सल.१:८). पौलाने स्वर्गात जाऊ शकणार नाहीत अशा लोकांचा उल्लेख केला आहे. ते नरकात जातील. हाच याचा अर्थ आहे (१ करिंथ.६:९; पहा गलती.५:२१; इफिस.५:५). त्यांनी ज्या प्रकारे जीवनक्रम चालवला आहे तो पाहता नरक हेच त्यांचे कायमचे वसतिस्थान असेल.

नरकाच्या भयाविषयी नव्या करारामध्ये सांगितले आहे. त्यात कोणतेच नवल नाही. पौलाने लिहिले आहे : म्हणून आम्ही प्रभूच्या भयाची जाणीव बाळगून माणसांची समजून घालतो; देवाला तर आम्ही प्रगट झालोच आहो आणि तुमच्या सद्सद्विवेक बुध्दीतही प्रगट झालो आहो अशी मी आशा धरतो (२ करिंथ.५:११) याच सूर विभागून पेत्राने लिहिले आहे, जो तोंडदेखला न्याय करीत नाही; तर ज्याच्या त्याच्या कृत्यांप्रमाणे न्याय करतो त्याला जर तुम्ही पिता म्हणून हाक मारता.तर आपल्या प्रवासाच्या काळात भिऊन वागा (१ पेत्र.१:१७). येशूने म्हटले आहे, जे शरीराचा घात करतात पण आत्म्याचा घात करावयास समर्थ नाहीत त्यांना भिऊ नका, तर आत्मा व शरीर या दोहोंचा नरकात नाश करावयास जो समर्थ आहे त्याला भ्या (मत्तय.१०:२८). पौलाने लिहिले आहे : म्हणून माझ्या प्रिय जनहो, मी जवळ असता केवळ नव्हे तर विशेष करून आता, म्हणजे मी जवळ नसताही भीत व कापत आपले तारण साधून घ्या (फिलिपै.२:१२).

प्रीतीच्या ठायी भीती नसते, इतकेच नव्हे तर पूर्ण प्रीती भीती घालवून देते (१ योहान.४:१८). तसेच परिपूर्ण प्रीती^६ आम्हाला आज्ञापालन करावयास लावील (योहान.१४:१५,२१; १ योहान.५:३) आम्ही देवाचे भय धरून त्याच्यावर प्रीती केली पाहिजे. देवावरील आमच्या प्रीतीमुळे आम्ही त्याची सेवा करण्यास प्रवृत्त होतो आणि देवाचे भय धरल्याने आपण त्याचा बहुमान करून आदराने त्याची इच्छा पूर्ण करण्यास तत्पर राहतो (१ पेत्र.१:१७).

आतापर्यंत सांगितले आहे ते आम्हाला नरकात जायचे नाही अशी आमची खातरजमा करण्यास पुरेसे आहे. नरक काही आमच्यासाठी योजिलेला नाही. सैतान व त्याचे दूत यांच्यासाठी नरकाची योजना आहे. आजवर जगात (जगाच्या इतिहासात) त्याने जो धुडगूस घातला आहे त्याची शिक्षा म्हणून देवाने अतितप्त नरक तयार करून त्यात सैतानाला टाकावे. तीच त्याची लायकी आहे. आपण हे म्हणतो तर हेही लक्षात घ्यावे की देवाच्या आज्ञा न पाळता सैतानाच्या मागे जातात. त्यांनाही त्यांच्या पापांबद्दल किरकोळ दंड, शिक्षा करणे पुरेसे होणार नाही, तेही नरकदंडास पात्र आहेत.

स्वर्गामध्ये प्रवेश करणे आणि नरक दंडातून सुटणे हेच आमचे सर्वात महान महत्त्वाचे ध्येय असावे. स्वर्गामध्ये खालची स्थाने असतील तर त्यातील सर्वात खालचे स्थानच सर्वकालासाठी पसंत करावे आणि नरकामधील उत्तम स्थानाचा (तेथे असे स्थान असेल तर) विचारही मनात आणू नये. आम्ही देवाच्या इच्छेनुसार आपला जीवनक्रम चालवावा आणि स्वर्गात जाण्यासाठी इतरांना मार्गदर्शन करावे, तयार करावे आणि या प्रकारे नरकातील भय, भीती, छळ वगैरे गोष्टी आपल्याला टाळता येतील.

स्वर्गाचे पूर्व-अवलोकन

येशूने एक उत्साहवर्धक, सुखकारी अभिवचन दिले आहे : आनंद करा, उल्हास करा, कारण स्वर्गात तुमचे प्रतिफल मोठे आहे (मत्तय.५:१२; लूक.६:२३). आम्हा ख्रिस्ती लोकांना आशा आहे (इफिस.४:४). स्वर्गामधील जीवनाची धन्य आशा आम्हाला आहे. त्या त्या जीवनापुढे येथील वैभवी जीवनही अगदी फिके, निस्तेज वाटत आहे. या महान आशीर्वादानुळे आमच्या ख्रिस्ती होण्याचे सार्थक झाले हे आम्ही खात्रीने सांगतो. इतर कोणत्याच लोकांकडे स्वर्गाविषयी एवढी बहुसंख्य गीते नाहीत. भावी घराविषयी वरचेवर आनंदाने व उल्हासाने गीते गाणारे फक्त आम्हीच. या

^६भाषांतरीत शब्द “पूर्ण” चा ग्रीक शब्द तेलीऑस आहे. त्याचा अर्थ आहे “परिपक्व”.

जगामध्ये दुसरे निराशेने शोकाकुल होतात पण स्वर्ग मिळणार या अपेक्षेने आम्ही मात्र येथील अनेक अडचणी सहज ओलांडून अवजड ओझी सहज आनंदाने हसतमुखाने वाहतो (१ थेस्सल.४:१३).

येशूने म्हटले, ...मी तर त्यांना जीवनप्राप्ती व्हावी व ती विपुलपणे व्हावी म्हणून आलो आहे. (योहान.१०:१०). विपुल जीवनात अडचणी प्रश्न व समस्या असतातच. पौलाने लिहिले आहे ख्रिस्त येशूमध्ये सुभक्तीने आयुष्यक्रमण करावयास जे पाहतात त्या सर्वांचा छळ होईल (२ तिमथ्य.३:१२). पौलाने छळ सोसला त्यामुळेच त्याने म्हटले, आपण या आयुष्यात ख्रिस्तावर केवळ आशा ठेवणारे असलो तर मग सर्व माणसांपेक्षा आपण लाचार आहोत (१ करिंथ.१५:१९). पौलाने ख्रिस्तासाठी सोसलेला छळ त्याच्यावर आलेली संकटे याविषयी लिहिले आहे. तो लिहितो, मनुष्य स्वभावाप्रमाणे म्हणावयाचे तर इफिसात मी श्वापदांबरोबर लढाई केली. यात मला काय लाभ झाला. मेलेले उठविले जात नाहीत, तर चला, आपण खाऊ पिऊ कारण उद्या मरावयाचे आहे (१ करिंथ.१५:३२; पाहा यशया.२२:१३).

नव्या करारामध्ये प्रतीक्षा करण्यास, आशेने अपेक्षा धरण्यास बरेच काही सांगितलेले आहे. परंतु तारलेल्याचे अक्षय-सार्वकालिक निवासस्थान या अर्थी शास्त्रलेखांमध्ये स्वर्गाचा उल्लेख वारंवार केलेला नाही. अगर त्याचे सविस्तर वर्णन केलेले नाही. तथापि स्वर्गातील स्वर्गाच्या आशीर्वादांचा उल्लेख संदर्भ अनेक वेळा दिले आहेत.

स्वर्गात आपणाला घर आहे, आपल्यासाठी राहावयाची जागा आहे या आशेने ख्रिस्ती व्यक्ती आनंदाने फुलते (रोम.१२:१२) जुन्या कराराच्या काळातील लोकांना दिलेल्या अभिवचनापेक्षा हे अभिवचन अधिक चांगले आहे (इब्री.८:६; १०:३४) देवाने त्यांच्याबरोबर केलेल्या कराराचे त्यांनी पालन केले असते तर त्यांना कनान देश आणि त्याबरोबर दीर्घायुष्य आणि समृद्धी मिळण्याचे अभिवचन दिले होते (अनु. ४:१३; ५:३३) या पृथ्वीला तिचे मूळचे मोहक रूप पुन्हा देऊन तेथे एक जागा मिळण्याचेच अभिवचन आम्हाला मिळाले असेल तर देवाने नव्या करारानुसार आमच्या आशेचा आधार अशी आम्हांला दिलेली अभिवचने देवाने इस्त्रायलाला दिलेल्या भूमीच्या अभिवचनापेक्षा अधिक उत्तम व हितकर नाहीत का? (अनु.२८:१-१४). या पृथ्वीवर आपण कितीही काळ जगलो, येथे आम्हाला देवाचे अनेक आशीर्वाद मिळाले तरीही हे जगातील भौतिक जीवन तात्पुरते, अल्पकाळ टिकणारे आहे (१ पेत्र.१:३,४). बाह्य मनुष्य दिवसेंदिवस क्षीण होत आहे, त्याचा क्षय होतो आहे (२ करिंथ.४:१६). आज ना उद्या, एक दिवस आपण प्रत्येक जण मरणारच (इब्री.९:२७).

त्यानंतर या पृथ्वीवर अन्य कोणतेच जीवन आम्हाला मिळणार नाही आपण दुसरा माणूस होणार नाही अगर दुसरा कोणता प्राणीही होणार नाही. या जीवनानंतर आपल्याला न्यायासनासमोर उभे राहावे लागणार आणि आम्ही ज्याची सेवा केली त्यादेवाबरोबर स्वर्गात राहणार (पाहा मत्तय.२५:३४) अगर ज्यांनी त्याची (देवाची) सेवा करण्याचे नाकारले असेल त्यांना त्यांच्यासाठी तयार केलेल्या सार्वकालिक अग्नीमध्ये जाणे भाग आहे (पाहा मत्तय.२५:४१) .

स्वर्ग कसा आहे ?

पवित्र शास्त्रामध्ये स्वर्गाविषयी सांगितले आहे. ते नीट समजण्यासाठी स्वर्ग या शब्दाने तीन प्रदेशांचा - विभागांचा बोध होतो (२ करिंथ.१२:२-४) : १) आकाश तेथे मेघ असतात (अनुवाद.११:११) आणि येथे पक्षी उडतात, (स्त्रोत्र.७९:२) २) तारे, ग्रह आणि नक्षत्रमाला यांनी भरलेले विश्व, (उत्पत्ती १:१४-१८; अनुवाद.१:१०) आणि ३) देवाचे वसतिस्थान - येथेच पृथ्वीवरील तारलेले लोक सदासर्वकाळ राहतील. (१ पेत्र.१:३,४) या पाठामध्ये आपण या शेवटच्या उल्लेखाविषयी अधिक सविस्तर विचार करणार आहोत.

स्वर्गाचे राज्य या शब्दांनी हे सूचित होते : १) देवाचे सनातन सार्वकालिक राज्य, (मत्तय.१३:४३) २) तारण झालेल्या लोकांसाठी तयार सिध्द केलेले राज्य, (मत्तय.२५:३४) आणि ३) ख्रिस्ताचे राज्य, हेच राज्य जवळ आल्याचा संदेश त्याने दिला आणि हाच संदेश लोकांना सांगण्यासाठी त्याने दुसऱ्यांना पाठवले. याच राज्याचा उल्लेख आणखी पुढीलप्रमाणे केला आहे : स्वर्गाचे राज्य, (मत्तय.४:१७) देवाचे राज्य, (मार्क.१:१५), माझे राज्य, (लूक.२२:३०) आणि त्याच्या प्रिय पुत्राचे राज्य. (कलस्सै.१:१३) या सर्व शब्दांना सांधणारे एक सूत्र यामध्ये आहे. त्यामुळे या सर्वच संज्ञांचा अर्थ एकमेकांशी जुळतो. कारण यातील प्रत्येक संज्ञेचा संबंध स्वर्गाच्या राज्याशी आहे. ख्रिस्ताने संदेशातून जाहीर केलेले खास त्याचे राज्य जवळ आले होते (मत्तय.४:१७). त्याचा आरंभ. ख्रिस्ताच्या स्वर्गारोहणाने झाला (इफिस.१:१९-२३). आणि तो पुन्हा परत येईल तेव्हा त्याची (राज्याची) समाप्ती होईल (१ करिंथ.१५:२४). तारलेले लोक आपले सार्वकालिक प्रतिफळ म्हणून ज्यात प्रवेश करणार त्याचा राज्यावर या पाठामध्ये विशेष भर दिला आहे (मत्तय.२५:३४). प्रत्येक शास्त्रपाठात यातील कोणती संज्ञा यापैकी कोणती संज्ञा यापैकी कोणत्या अर्थाने वापरली आहे ते केवळ संदर्भ उल्लेखांवरून समजेल.

स्वर्ग काही स्पर्श करण्याजोगा नाही. त्याला भौतिक आकार नाही, तेव्हा त्याचे वर्णन भौतिक स्वाभाविक शब्दांनी केले असून त्यातून आध्यात्मिक क्षेत्राचे वास्तव केवळ सूचित होते. या क्षेत्राविषयी लिहिताना पौलाने म्हटले आहे. आम्ही दृश्य गोष्टींकडे नाही तर अदृश्य गोष्टींकडे लक्ष लावतो; कारण दृश्य गोष्टी क्षणिक आहेत, पण अदृश्य गोष्टी सार्वकालिक आहेत (२ करिंथ.४:१८) देवाने स्वर्गाचे वर्णन करताना पार्थिव संज्ञांनी केले आहे, तथापि त्यावरून स्वर्ग भौतिक आहे असे समजू नये.

पृथ्वी नवी करून बदलून तिचे आध्यात्मिक वसतिस्थान करण्यात येणार नाही. तसे करायचे असते तर राजासनावर बसलेल्याचे बोलणे आम्ही गंभीरपणे घेऊ शकणार नाही. त्याने म्हटले आहे. पाहा मी सर्व गोष्टी नवीन करतो (प्रकटी.२१:५). तसेच त्याने हे विधानही शब्दशः घेणे शक्य नाही. नंतर मी नवे आकाश व नवी पृथ्वी ही पाहिली; पहिले आकाश व पहिली पृथ्वी ही निघून गेली होती आणि समुद्रही राहिला नाही (प्रकटी.२१:१).

नवे यरुशलेम, तारण पावलेल्यांसाठी सज्ज केलेली नगरी पृथ्वीवर माहीत असणाऱ्या अति मौल्यवान वस्तूंनी रचिली आहे (प्रकटी.२१:११-२१) हे वर्णन वचक बसवणारे, आदर वाढवणारे आहे. ते अगदी मानवी विचार कल्पनांच्या पत्तीकडचे आहे. आम्हा मर्त्य मानवांना देवाने आपल्या इच्छेने हेच चित्र दाखवले - दिले आहे. त्याच्या राज्यात आमचा गौरव होईल तेव्हा आम्ही आश्चर्याने थक्क होऊ (१ थेस्सल.२:१२; इब्री २:१०) आम्ही तेथील तेजोमय वैभव व गौरव पाहू (रोम.८:१८) आणि त्या गौरवात सहभागी होऊ (१ पेत्र.५:१). आपल्या पवित्र जनांच्या ठायी त्याला गौरव मिळेल (२ थेस्सल.१:१०) हे काही क्षणभंगुर राज्य नाही. हे आमच्या मनावर ठसवले जाईल आणि स्वर्गाचे नागरिक या नात्याने त्यातून आमच्यासाठी अत्यंत मोठ्या प्रमाणात अतुल्य सार्वकालिक गौरवाचा भार उत्पन्न करते (२ करिंथ.४:१७). या पृथ्वीबरोबर तुलना करता ही अधिक चांगली मालमत्ता आहे व ती टिकाऊ आहे (इब्री.१०:३४). अधिक चांगला देश म्हणजे स्वर्गीय देश आहे (इब्री.११:१६).

संपूर्ण सर्वकाळात आम्ही देव, येशू, पवित्र आत्मा त्यांच्या निकट सहवासात राहणार हेच स्वर्गाचे सर्वात विलोभनीय, अद्भुत अंग आहे (प्रकटी.२१:३) तसेच आजवर होऊन गेलेले अनेक तारलेल्या लोकांचाही आनंदी सहवास आपणाला मिळणार. स्वर्गामध्ये आम्हाला मिळणाऱ्या सार्वकालिक सहभागितेची तुलना करण्यास पृथ्वीवर काहीही नाही.

स्वर्गीय वैभवाकडे आपणाला क्षणभर जरी पाहता आले असते, तेथे लाभणाऱ्या

सहभागितेचा किंचितसा अनुभव घेता आला असता तर आम्ही तेथे जाण्यास अगदी आतुर उतावीळ होऊ की आम्ही जागे असताना क्षणोक्षणी स्वर्गाचाच विचार आमच्या मनात असेल, स्वर्गात जाण्याची योजना करून त्यासाठी सर्वतोपरी झटण्यात आमचा वेळ चांगला जाईल. पौलाने लिहिले आहे, कारण आपल्यासाठी जे गौरव प्रगट होणार आहे त्याच्यापुढे सांप्रत काळची दुःखे काहीच नाहीत असे मी मानतो (रोम.८:१८).

स्वर्गामध्ये काय असेल ?

स्वर्ग कसा आहे ते समजावून सांगण्यासाठी चिन्हे, प्रतीके यांचा उपयोग केला आहे. या पृथ्वीवर आम्हाला आवश्यक असणाऱ्या सूर्य, चंद्र, दिवे या वस्तूंची गरज पडणार नाही. तसेच तेथे रात्र असणार नाही आणि कोकरा (येशू ख्रिस्त) तिचा दीप आहे (प्रकटी.२१:२३,२५; २२:५). तेथे मंदिर नाही कारण आम्हांला नेहमीच देवाकडे केव्हाही जाता येते. देव आणि कोकरा हेच तेथील मंदिरे असतील (प्रकटी. २१:२२).

आम्हाला शारीरिक अन्नाची गरज असणार नाही. जीवनाच्या नदीच्या पाण्याने आणि जीवन वृक्षांच्या फळांनी आमचे भरणपोषण होईल (प्रकटी.२२:१,२). आपण तेथे देवापासून दूर असणार नाही, कारण आणि मी राजासनातून आलेली मोठी वाणी ऐकली ती अशी; पाहा, देवाचा मंडप मनुष्याजवळ आहे त्यांच्याबरोबर देव आपली वस्ती करील; ते त्याचे लोक होतील, आणि देव स्वतः त्यांच्याबरोबर राहील (प्रकटी.२१:३). देवाचे व कोकऱ्याचे राजासन तेथे असेल, यामुळे तेथे काहीही शापित असणार नाही (प्रकटी.२२:३). आमच्या नव्या निवासस्थानात फक्त नीतीमत्त्व असेल (२ पेत्र.३:१३).

आम्ही कसे असू - कसे होऊ ?

आमची मर्त्य शरीरे बदलून ती आध्यात्मिक शरीरे होतील (१ करिंथ.१५:४४, ५१-५४). आम्ही आध्यात्मिक ठिकाणी जाणार आहो तेथे शारीरिक, भौतिक देह काही कामाचे नाहीत कारण मांस व रक्त यांना देवाच्या राज्याचे वतन मिळत नाही (१ करिंथ.१५:५०). देवाचे आध्यात्मिक क्षेत्र त्याच्यासाठी सोयी सवयीचे स्वाभाविक आहे. कारण तो आत्मा आहे, (योहान.४:२४) तसेच देवदूतांनाही ते स्वाभाविक आहे. कारण तेही आत्मेच आहेत (इब्री.१:१४). त्या ठिकाणी देह कसा असेल हे आपणाला समजत नाही पण तो प्रगट होईल तेव्हा आपण त्याच्यासारखे होऊ हे आपल्याला माहित आहे, कारण जसा तो आहे तसाच आपल्याला दिसेल (१ योहान.३:२).

आपणाला देवाला पाहायचे असेल तर तो आहे तेथे स्थलकालाच्या पलीकडे गेले पाहिजे, कारण देहधारी जीव देवाला पाहू शकणार नाहीत (१ तिमथ्य. ६:१६). येशू येईल तेव्हा, ज्या सामर्थ्याने तो तुमचे आमचे दैन्यावस्थेतील शरीरासारखे व्हावे म्हणून त्याचे रूपांतर करील (फिलिपै.३:२०,२१). हे घडून येईल तेव्हा आपण त्याचे मुख पाहू (प्रकटी.२२:४). हे मुख आताच्या देहावस्थेत पाहिले तर ते पाहून कोणी जिवंत राहणार नाही (निर्गम ३३:२०) .

आमचा पालट होईल; तेव्हा आम्हाला स्वर्गीय जिवांचे गौरव प्राप्त होईल (रोम ८:१७). आम्हाला ख्रिस्ताबरोबर गौरव प्राप्त होईल (रोम.२:७,१०). आणि आमच्या या नव्या अवस्थेमध्ये तेव्हा आपण आपल्या आपल्या पित्याच्या राज्यात सूर्यासारखे प्रकाश देऊ (मत्तय.१३:४३). आणि जो मातीचा त्याचे प्रतिरूप आपण धारण केले तसे जो स्वर्गातला त्याचेही प्रतिरूप धारण करू (१ करिथ.१५:४९).

आम्ही सार्वकालिक जीवन लाभलेले सार्वकालिक जीव होणार असणार (लूक. २०:३६). आम्हाला यापुढे मरण येणार नाही (प्रकटी.२१:४). सार्वकालिक जीवन यावरून जीवनाची गुणवत्ता तसेच दीर्घ जीवन असा बोध होतो. हे जीवन आताच मिळते.^७ हे जीवन येशूवर विश्वास ठेवून त्याची सेवा केल्याने प्रतिफळ म्हणून प्राप्त होते^८.

तेथे आम्ही काय करणार ?

आम्ही स्वर्गात काय करणार ते देवाने आम्हाला सविस्तर सांगितलेले नाही. त्याला तसे रास्त कारण असेल. आध्यात्मिक जीव काय करतात ते मोठे आकर्षक आनंदवर्धक असेल असे आम्हाला वाटणार नाही. कारण, आम्ही दैहिक - देहधारी आहो. आमचे सुख बहुतेक करून भौतिक गोष्टींवर अवलंबून असते म्हणून स्वर्गातील आध्यात्मिक कार्यकृतीविषयी कुतूहल दाखवण्यास विशेष उत्साही असणे कठीण आहे.

स्वर्गामध्ये आम्हाला फक्त सुखाचाच अनुभव येईल. कारण देव त्यांच्या डोळ्यांचे सर्व अश्रू पुसून टाकील, यापुढे मरण नाही, शोक रडणे व कष्ट ही नाहीत, कारण पहिल्या गोष्टी होऊन गेल्या (प्रकटी.२१:४). आम्हाला शोककारक, दुःखद असे या जीवनाचे भाग अगर आम्हाला शाप असणाऱ्या गोष्टी यापुढे असणार नाहीत (प्रकटी.

^७पाहा योहान.३:३६; ५:२४; ६:४७,५४; १ योहान.५:११,१३.

^८मत्तय.१९:२९; मार्क.१०:३०; लूक.१८:३०; योहान.१०:२८; रोम.२:७; ६:२२; १ तिमथ्यी.६:१२.

२२:३). तारलेले आहेत ते आपल्या धन्याच्या-प्रभूच्या आनंदात सहभागी होतील (मत्तय.२५:२१,२३). या जीवनातील काबाडकष्टांपासून आम्हाला विसावा मिळेल (प्रकटी.१४:१३; इब्री.४:८-११).

संपूर्ण सर्वकाळात आम्ही आनंद करीत राहू, कारण आम्ही देवपित्याबरोबर असू येशू बरोबर असू (प्रकटी.२१:३), (योहान.१२:२६)^९, आम्ही देवदूतांबरोबर असू (लूक.९:२६). तसेच तारण पावलेल्या लोकांबरोबर आम्ही असू (मत्तय.१३:४३). आम्ही आनंदाने येशूची सेवा करू (प्रकटी.२२:३). आणि त्याच्याबरोबर सदोदित राज्य करू (२ तिमथ्य.२:१२; प्रकटी.२२:५). त्याला पवित्र जनांच्या ठायी गौरव मिळेल (२ थेस्सल.१:१०). म्हणजेच त्याने तारण केलेले लोक येशूचा बहूमान करतील, त्याच्याशी अति आदराने वागतील (फिलिपै.२:१०,११). स्वर्ग, प्रीती सहभागिता आणि आनंद यांचे अद्भुत ठिकाण आहे.

स्वर्गात कोण जाईल ?

स्वर्गीय गौरव गुण - पुण्य इत्यादीच्या आधाराने दिले जात नाही, तर ते कृपेच्या आधारे देण्यात येते (२ थेस्सल.२:१६). आम्ही पुष्कळ चांगली कामे करून स्वर्ग मिळवला असे आम्हाला गर्वाने, बढाईने म्हणता येणार नाही (इफिस.२:८,९; तीत. ३:५). आम्ही फक्त एवढेच म्हणू आम्ही आमचे कर्तव्य जे करायला हवे होते तेच केले (लूक.१७:१०).

स्वर्ग आम्हाला वारसा वतन म्हणून मिळणार आहे.^{१०} वारशाने मिळणारे वतन श्रम करून मिळवावे लागत नाही ती तर देणगी असते. वारस आहेत ते सर्व देवाची मुले आहेत (रोम.८:१६, १७; गलती.३:६,७,२९). पाण्याने व आत्म्याने नव्याने जन्मल्यामुळे (योहान.३:५) आम्ही देवापासून जन्मतो (योहान.१:१२,१३) या प्रकारे आम्ही देवाची मुले होतो आणि विश्वास व बाप्तिस्मा यांच्या व्दारे स्वर्गाचे वारस होतो (गलती. ३:२६-२७).

देवाविरूद्ध बंड करतात आणि अनीतीने जीवन जगतात त्यांचा स्वर्गामध्ये प्रवेश नाही (१ करिंथ.६:९,१०; गलती.५:१९-२१). ते येशूच्या रक्ताने धुतलेले, शुद्ध

^९पाहा योहान.१४:३; १७:२४; २ करिंथ.५:६-८; फिलीपै १:२३; कलसै.३:४; १ थेस्सलनी. ४:१७)

^{१०}पाहा प्रे. कृ.२०:३२; पाहा २६:१८; इफिस.१:११,१४,१८; ५:५; कलसै.१:१२; ३:२४; इब्री.९:१५; १ पेत्र.१:४.

केलेले नाहीत, त्यामुळे ते तसेच भ्रष्ट, अशुद्ध राहतात आणि ते स्वर्गाचे प्रवेश करू शकत नाहीत (प्रकटी.२१:२७; २ पेत्र.३:१३). येशूच्या रक्ताने शुध्द झालेले आहेत त्यांचाच फक्त स्वर्गात प्रवेश होईल (इफिस.५:२५-२७; कलससै.१:१९-२२).

सारांश

ज्यांनी देवाचे आज्ञापालन केले नाही त्यांना देव सदासर्वकाळ शासन-शिक्षा करणार. हा विचारच मोठा भयंकर, उरात धडकी भरवणारा आहे, पण हे शिक्षण देवाच्या वचनामध्येच आहे. नीतिमान, धार्मिक लोकांना मिळणारे आशीर्वाद अखंड, सार्वकालिक आहेत, तशी अधर्मी, अनीतिमान लोकांना होणारी शिक्षाही सार्वकालिक आहे, हे अगदी निश्चित आहे. आणि यामुळेच आम्ही प्रत्येक गोष्टीत देवाला संतोष देण्याकडे लक्ष ठेवावे. आम्हाला त्याच्यासह स्वर्गात सर्वकाळ राहता आले आणि सैतान व त्याचे दूत यांच्याबरोबर वाट्यास येणारा सार्वकालिक अग्नी टाळता आला तर आपण सोसल्या अडचणी केलेले कष्ट, सेवेचा प्रत्येक क्षण कारणी लागेल आणि आम्ही धन्य होऊ.

अभ्यासासाठी प्रश्न

(उत्तरे पृष्ठ 241 वर आहेत)

१. सार्वकालिक शिक्षा आणि देवाची प्रीती, दया व कृपा यांचा सुसंगत मेळ घालता येत नाही असे काही जण म्हणतात. त्यांचे हे म्हणणे चुकीचे का आहे?
२. आज्ञाभंग करणाऱ्यांचा समूळ उच्छेद - निर्मूलन होईल हे धर्ममत खोटे चुकीचे का आहे?
३. नरकामध्ये कोणती शिक्षा अपेक्षित आहे?
४. शिक्षा दंड होणाऱ्यांचे वर्णन पौलाने कसे केले आहे?
५. आमचे सर्वात उच्च, श्रेष्ठ ध्येय कोणते असावे?
६. पूर्वीच्या नियमशास्त्रानुसार दिलेल्या अभिवचनापेक्षा ख्रिस्ती माणसाला असलेली स्वर्गाची आशा अधिक चांगले अभिवचन कसे आहे ते सांगा?
७. स्वर्ग हा शब्द कोणत्या तीन प्रकारांनी वापरला आहे?
८. येथे पृथ्वीवर आमच्या गरजेच्या वस्तू आहेत त्या स्वर्गात का असणार नाहीत?
९. स्वर्गामध्ये कोण जाईल?